

ÅRSRAPPORT 2020

Palliative nettverk i Oslo

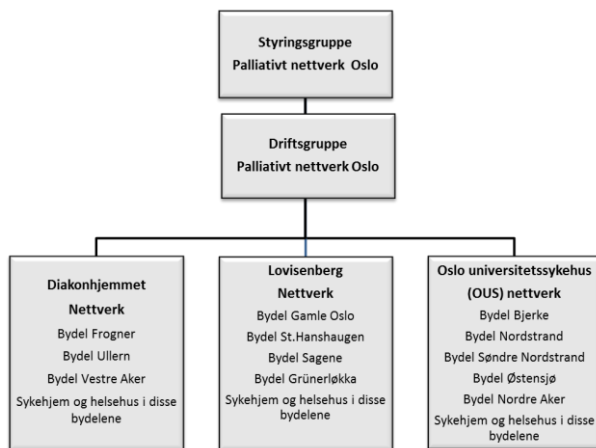
Nettverk av ressurspsykepleiere
innen palliasjon og kreftomsorg

Historisk forankring

I 2001 tok Kompetansesenter for lindrende behandling (KSLB), Ullevål universitetssykehus i samarbeid med Kreftforeningen, initiativ til opprettelse av et sykepleiernettverk i Oslo med fokus på alvorlig syke og døende.

Høsten 2007/2008 ble Oslo-nettverket delt i fire lokale nettverk; Diakonhjemmet, Lovisenberg, Ullevål og Aker sektor. I tillegg ble bydeler og kommuner i Akershus universitetssykehus (Ahus) sitt opptaksområde inkludert i Aker sektor. I 2010/2011 ble Aker og Ullevål slått sammen til Palliativt nettverk, Oslo universitetssykehus (OUS), mens bydelene i Ahus sitt opptaksområde ble innlemmet i eget nettverk ved Ahus.

Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen gir føringer for organisering av nettverk av ressursykepleiere innen palliasjon og kreftomsorg: *"Det bør være en ressursykepleier i hver kommune/son, i hvert sykehjem og på hver sykehusavdeling (ev. post) som behandler kreftpasienter. Nettverket er sentralt for å ivareta kontinuiteten i pleie- og omsorgstilbudet til kreftpasientene og for å spre kompetanse*

om palliasjon i hele foretaksområdet". Videre sier det "Det palliative senteret skal i samarbeid med regionalt palliativt senter ha ansvaret for kompetansenettverket av ressursykepleiere i sitt foretaksområde" og "nettverket bør forankres i forpliktende samarbeidsavtaler mellom kommuner og helseforetak og ev. andre involverte parter".

<http://www.helsebiblioteket.no/retningslinjer/palliasjon/organisering/kompetansenettverk>

Den 28.08.2013 ble det inngått en avtale mellom Oslo kommune og sykehusene i Oslo som regulerer nettverket av ressursykepleiere innen palliasjon og kreftomsorg. Avtalen ble vedtatt i Samarbeidsutvalget og ligger som en underavtale til Tjenesteavtale 1-koordinerte tjenester.

Det betyr at nettverket av ressursykepleiere er forankret på høyeste nivå og at partene har forpliktet seg til å etablere funksjonen ressursykepleier i hver bydel, sykehjem og sykehus som har pasienter med behov for palliativ behandling. Videre har de forpliktet seg til å bidra til at ressursykepleieren inngår i palliativt nettverk, tilby introduksjonskurs til nye ressursykepleiere og sikre ressursykepleier tid til å utøve funksjonen.

Avtalen som regulerer nettverket ble revidert i samarbeidsutvalget 15.9.2017, og den viktigste endringen var at nettverket fikk ny styringsstruktur med styringsgruppe og driftsgruppe.

Mandat og oppgaver

Palliativt nettverk skal arbeide for økt samarbeid og samhandling mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten ved å bygge opp og spre kompetanse mellom bydeler, hjemmetjenester, sykehjem og sykehus. Formålet er å øke kompetansen hos sykepleiere slik at de kan fungere som ressurser for pasienter, pårørende og kollegaer. I tillegg å bidra til at pasienter med behov for palliativ omsorg samt deres pårørende, i større grad opplever helsevesenet som en kompetent og sammenhengende behandlingsskjede og bidra til bedre ressursutnyttelse og økt forutsigbarhet for alle involverte.

Nettverket arbeider etter føringer fra:

- [Avtale som regulerer nettverk av ressursykepleiere innen palliasjon og kreftomsorg – underavtale til Tjenesteavtale 1- koordinerte tjenester.](#)
- [Helsedirektoratet: Nasjonalt handlingsprogram med retningslinjer for palliasjon i kreftomsorgen](#)
- [Helse- og omsorgsdepartementet: Meld.St. 24 \(2019-2020\) Lindrende behandling og omsorg](#)
- [Helse- og omsorgsdepartementet. NOU 2017: 16. På liv og død – Palliasjon til alvorlig syke og døende.](#)
- [Helse- og omsorgsdepartementet: leve med kreft. Nasjonal kreftstrategi 2018-2022](#)
- [Lov om spesialisthelsetjeneste m. m §2-1e](#)
- [Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m. m §6-2 nr 2,5,6](#)

Nettverket ledes av en styringsgruppe og driftes av en driftsgruppe. Hvert av sykehusene har ansvar for sektornettverket i sitt lokalsykehusområde.

Funksjon og ansvar for styringsgruppen:

- Sikre helhetlig organisering av nettverket gjennom forpliktende samarbeidsavtale
- Oppfølging av driftsgruppens arbeid. Påse at nettverket driftes etter de til enhver tid gjeldende nasjonale og politiske føringer
- Støtte for driftsgruppen
- Sørge for at samarbeidsavtale, funksjonsbeskrivelse og kompetanseplan jevnlig evalueres
- Håndtere avvik eller dissens

Funksjon og ansvar for driftsgruppen:

- Ansvar for praktisk drift av nettverket
- Sørge for enhetlig drift av de ulike lokalnettverkene gjennom felles handlingsplan
- Etablere og utnevne medlemmer til driftsgruppe som skal bidra til praktisk drift, planarbeid og kompetanseutvikling

- Arrangere årlige felles samlinger for Oslo-nettverket med fokus på samhandling og kompetanseheving (jfr. kompetanseplanen)
- Arrangere introduksjonskurs for nye ressursykepleiere
- Utarbeide og revidere felles dokumenter og arbeidsverktøy.
- Videreformidle aktuelle nyheter til nettverket
- Helsepolitisk påvirkningsarbeid

Sektornettverkets oppgaver

- Arrangere lokale samlinger for nettverket 12 timer i året jf. kompetanseplan
- Velge et eller flere tema som er definert som Utviklingsområde
- Nettverket melder inn sin aktivitet til styringsgruppen for å sikre at ikke flere jobber med samme sak.
- Videreformidle aktuelle nyheter til nettverket
- Arbeidet presenteres og deles med de andre palliative nettverkene på en felles fagdag en gang i året.

Oppgaver for ressurspersonen

Utøver sin funksjon i henhold til funksjonsbeskrivelse som bla. innebærer;

- Fungere som en ressursperson for pasienter og deres pårørende
- Planlegge arbeidet med nærmeste leder
- Veiledning og rådgivning av kollegaer
- Holde kollegaer oppdatert om nyheter og referere fra fagdager
- Skal arbeide for å implementere rutiner for samarbeid og samhandling
- Møte på nettverksdager og felles fagdager

Driftsgruppas arbeid i 2020

Driftsgruppen har hatt tre møter.

Hovedsakene i møtene har vært:

- Anne Kristine Dalene gikk ut av driftsgruppen i februar og inn kom Elias David Lundereng, som ny leder av OUS-nettverket og leder av driftsgruppen
- Kursserien «Den lille forskjellen» i regi av SFF/USHT Oslo, ble lansert som introduksjonskurs for ressursykepleierne og gjennomført digitalt fra oktober 2020 – februar 2021
- Hvordan å drifte nettverk i en pandemisituasjon? Nettverksleder har sendt ut informasjon om relevant fagstoff, som er tilgjengelig digitalt.

Følgende saker måtte utsettes pga. koronapandemien:

- Felles fagdag november 2020, arbeidsgruppen har hatt flere møter med tanke på å kunne gjennomføre, men innså at dette ikke var forenelig med smitteverntreglene. Se eget punkt senere i årsrapporten.
- Arbeid med mål/strategiplan for 2020-2024 utarbeidet av styringsgruppa
- Arbeide etter handlingsplan for 2021/2022
- Oppfølging lokale nettverk og diverse samtaler om samhandlings-temaer
- Oppdateringer nettsiden www.oslo-universitetssykehus.no/palliativt-nettverk-i-oslo

Styringsgruppens sammensetning pr. 1.1. 2021

Leder: Ellen Bjerkeset, Regional kompetjeneste for lindrende behandling, Helse Sør-Øst
Rigmor Vinskei Lindahl, Lovisenberg Diakonale Sykehus, Joran Slaaen sluttet ila 2020
Solrun Tjøstheim, Sykehjemsetaten Oslo kommune
Heidi Strömborg Sand, Helseetaten Oslo kommune
Heidi Fugli, Fylkesmannen i Oslo og Viken
Vibeche Fahsing, Kreftforeningen
Elias David Lundereng, nettverksleder OUS sektor og Oslo

Driftsgruppens sammensetning pr. 1.1. 2020

Leder: Elias David Lundereng, nettverksleder OUS sektor, Anne Kristine Dalene sluttet våren 2020
Nestleder: Liv Fuglum Sætre, nettverksleder Lovisenberg sektor
Lars Holtet, nettverksleder Diakonhjemmet sektor
Saskia Berdal, Fransiskushjelpen
Bente Westad, Lovisenberg Diakonale sykehus, Rigmor Vinskei Lindahl inn i styringsgruppen
Lisbeth Klemetsen, bydel Nordstrand
Elsie Hannon, Senter for fagutvikling og forskning, Helseetaten Oslo kommune
Reidun Nordlien, avdelingsleder på lindrende enhet på Solvang Helsehus, SYE

Nettverkens aktiviteter 2020

Oslo Universitetssykehus sektor – Leder Elias David Lundereng, Seksjon Lindrende Behandling, Kreftklinikken, Oslo Universitetssykehus

Antall medlemmer: 132

Antall møter: 0 fagdager, 0 møter

Nettverksarbeidet i OUS sektor har naturlig nok blitt preget av pandemisituasjonen og utskiftning i ledelsen av nettverket. En faggruppe bestående av Kristin Weng fra bydel Østensjø, Karoline Skedsmo ved ØNH på Rikshospitalet og Bodil Inderhaug ved palliativt team OUS ble satt i arbeid med å planlegge fagdager med følgende temaer basert på de nasjonale faglige rådene for palliasjon i kreftomsorgen: Kommunikasjon og samvalg; erkjennelse av at livet går mot slutten og døden nærmer seg; og mat og drikke når døden er nært forestående. I tillegg til innlegg fra Gatehospitalet og Fransiskushjelpen. Dessverre lot ikke fagdagen seg gjennomføre grunnet restriksjoner og manglende digitale løsninger, men mye av programmet og innholdet er klart og overføres til 2021.

Til tross for redusert aktivitet i nettverket fremheves det at OUS-nettverket stadig er i fin vekst, og at oppslutningen rundt nettverket øker. Det vises til økning fra 100 medlemmer i årsrapporten for 2019 til 132 medlemmer p. 27.02.21. I tillegg er det inngått samarbeid med nye Solfjellhøgda helsehus og den nyetablerte avdelingen for barnepalliasjon på Nordre Aasen.

Oppgaver som videreføres: Arrangere fagdager for kompetanseheving/møtepunkt enten digitalt eller fysisk. Ytterligere forankring og eventuelt revidering av vedtatt avtale og funksjonsbeskrivelse. Jobbe for at ressursykepleierne opplever eierskap og tilhørighet.

Satsningsområde 2021: Nasjonale faglige råd for lindrende behandling i livets slutfase. Videre fokus på forankring av avtalen. Jobbe mot mer likeverdig tilbud i palliativt nettverk i Oslo. Utvikle ressursykepleiernes eierskap til nettverket og sin rolle. Drifte arbeidsutvalg som støtter nettverkslederen i å arrangere fagdager.

Lovisenberg sektor – Leder Liv Fuglum Sætre, Livshjelpesenteret, Lovisenberg Diakonale Sykehus

Antall møter: Planlagt 6 møter, ett møte gjennomført 29/1.

Tema var «Dine ønsker for livets siste tid» presentasjon og deling av tanker rundt temaet forberedende samtaler.

Antall medlemmer: 62

Gledelig at antall medlemmer i nettverket stadig øker fra 58 medlemmer i 2019.

- **Oppgaver som videreføres:** Synliggjøring av nettverkets rolle i samhandlingen rundt palliative pasienter i Lovisenberg sektor. Fortsette arbeidet med å implementere funksjonsbeskrivelsen.
- Arbeide med at liste over ressursykepleiere skal være ajourført (i samarbeid med SYE) for å sikre god informasjonsflyt
- **Satsningsområde 2021:**
Viderefører her planer fra 2020, da disse ikke har blitt jobbet med i særlig grad dette året.
- Nasjonale faglige råd for lindring i livets slutfase vil ligge til grunn for temavalg på nettverksmøter
- Deling av tanker rundt tidlig integrasjon av palliasjon ved avansert kreftsykdom
- Det er flere nye ressurspersoner tilknyttet nettverket, og vi vil vektlegge bevisstgjøring i rollen som ressursykepleier. Vi vil videre fortsette å ha dialogbasert undervisning.
- Nettverksmøtene vil være en viktig samhandlingsarena med spesielt fokus på rolle og kompetanseoverføring.
- Oppfordre nye ressursykepleiere til å delta på c-kurs i palliasjon.
- Arrangere nettverksmøter digitalt til vi igjen kan ha fysiske møter

Diakonhjemmet sektor – Leder Lars Holtet, leder for palliativt team Diakonhjemmet sykehus

Antall medlemmer: 35

Møte med Kreftkoordinatorere/Kreftsykepleiere

Antall møter: 1. (Planen var å gjennomføre 4).

Antall medlemmer: 9

To sykepleiere fra hver av disse bydelene: Frogner, Vestre Aker og Ullern. I tillegg to sykepleiere og en lege fra Palliativt team.

Antall deltakere på møtene: 8-9

Oppgaver som videreføres:

Styrke/bedre samarbeidet. Avklare ansvarsfordeling. Planlegger å starte opp igjen med disse møtene, så snart restriksjoner knyttet til korona endres.

Palliasjonsforum (sendes via Helsenet):

Palliasjonsforumet i regi av Sykehuset Telemark, Skien, er gjort tilgjengelig for Diakonhjemmet nettverk

Antall møter: 6

Tema: Kun temaer

5. februar:

Lege Jon Håvard Loge, professor ved avd. for atferdsvitenskap, UiO, og enhetsleder ved Kompetansesenter for lindrende behandling, Oslo Universitetssykehus foreleste om «*Psykiske plager og lidelser ved kreft*».

3. mars:

Overlege Ørnulf Paulsen ved Palliativ enhet ved Sykehuset Telemark, foreleste om «*Smertebehandling hos kreftpasienter*».

2. september:

Overlege Ronny Dalene og overlege Svend-Martin Østevik ved Palliativ enhet ved Sykehuset Telemark foreleste om:

«*Palliasjon i koronaens tid*»

7. oktober:

Sykepleier Grethe Skorpen Iversen, Kompetansesenteret i lindrende behandling, Helseregion Vest, Bergen foreleste om:

«*Når er pasienten døende*»? «*Livets siste dager*» en plan for lindring i livets slutfase.

4.november:

Overlege Ronny Dalene ved Palliativ enhet, Sykehuset Telemark foreleste om:

«*Ascites hos palliative pasienter – praktisk håndtering*».

2. desember:

Overlege Ørnulf Paulsen ved Palliativ enhet ved Sykehuset Telemark, foreleste om:

«*Pasientforløp palliative kreftpasienter uten tumorrettet behandling*».

Oppgaver som videreføres:

Fortsette med nettbasert undervisning fra Sykehuset i Telemark. I 2021 blir det x 8 møter á 3/4 time.

Når det blir mulighet for det så vil vi samle medlemmer fra det palliative nettverket fysisk på Diakonhjemmet Sykehus. Dette for å styrke samarbeide og snakke om utfordringer de måtte ha innenfor palliasjonsarbeidet på sin arbeidsplass.

Generelt:

Satsningsområde 2020:

Få til et formalisert samarbeide med sykepleier, lege og eventuelt «Palliasjonsteam» ved Ullern Helsehus.

Fagdag 2020

Felles fagdag for palliative nettverk i Oslo 2020, ble avlyst pga. koronapandemien. Programmet med foredragsholdere er så godt som klart. Driftsgruppen må drøfte om det er mulig og gjennomføre, om det skal foregå digitalt og om vi eventuelt skal skyve gjennomføringen frem til høsten 2021, med håp om å kunne møtes fysisk. Vi har mottatt midler til gjennomføring fra Bundi -stiftelsen.

Tentativ dato for fagdag er 27.04.2021 fra kl.8-15.00.
Planlegges for november 2021.

Overordnede mål og hovedsatsninger for driftsgruppa, overføres til 2021

Hovedmål for nettverket

- Bidra til at helse – og omsorgstilbudet til pasient og pårørende er av høy kvalitet
- Styrke kompetansen i palliasjon og kreftomsorg til ressurspersonene, og dermed i alle avdelinger, enheter/soner der det er pasienter med behov for lindrende behandling
- Nettverket er forankret i ledelsen, på alle nivå
- Leder og ressursperson er gjensidig forpliktet på nettverksarbeidet
- Bidra til bedre samhandling rundt pasienter i palliativ fase, på tvers av nivåer, etater og faggrupper

Delmål for 2020, overføres til 2021:

1. Implementere nasjonale faglige råd på egen arbeidsplass
2. Økt etisk bevissthet i det daglige arbeidet
3. Ressurspersoner med kompetanse tilsvarende nivå B i handlingsprogrammet.
4. Økt fokus på hospitering når smittesituasjonen tillater det
5. Sikre at rollen som ressursperson er kjent og mest mulig likt definert i hele Oslo-nettverket
6. Oppnå tettere samarbeid med ressurspsykeleierne ledere
7. Økt kjennskapen til andre aktuelle tjenester, som f.eks. NAV, helsesykepleiere, tros- og livssynssamfunn blant ressurspsykeleierne
8. Kartlegge bruken av ulike anbefalte verktøy (ESAS, IP, Livets siste dager, Mobid 2, CSNAT m.m.) i de ulike nettverkene og arbeidsplassene.